

Väljare i rörelse

Vetenskapsfestivalen 2020

2 oktober 2020

HENRIK EKENGREN OSCARSSON
SARA PERSSON

Valforskningsprogrammet
Göteborgs universitet

Valforsknings-
programmet

Flytande väljare 2018

www.gu.se/valforskningsprogrammet

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Väljare i rörelse

1. Allt rörligare väljare (långa serier, röstdelning), MEN:
 2. Ingen ökad rörlighet under 2000-talet
-
1. Perspektiv på rörlighet: 50% byter aldrig parti
 2. Största strömmar till SD
 3. När man byter gör man till grannar
 4. VH har fått sällskap av GAL/TAN
 5. Man byter tidigt under mandatperioden.
-
1. Spurtvinster/förluster under valrörelser.
 2. 25% kommer inte ihåg hur de röstade sist.
 3. 20% röstar på ett annat parti än de tycker bäst om (strategiska överväganden).

Har väljarna i Sverige blivit rörligare?

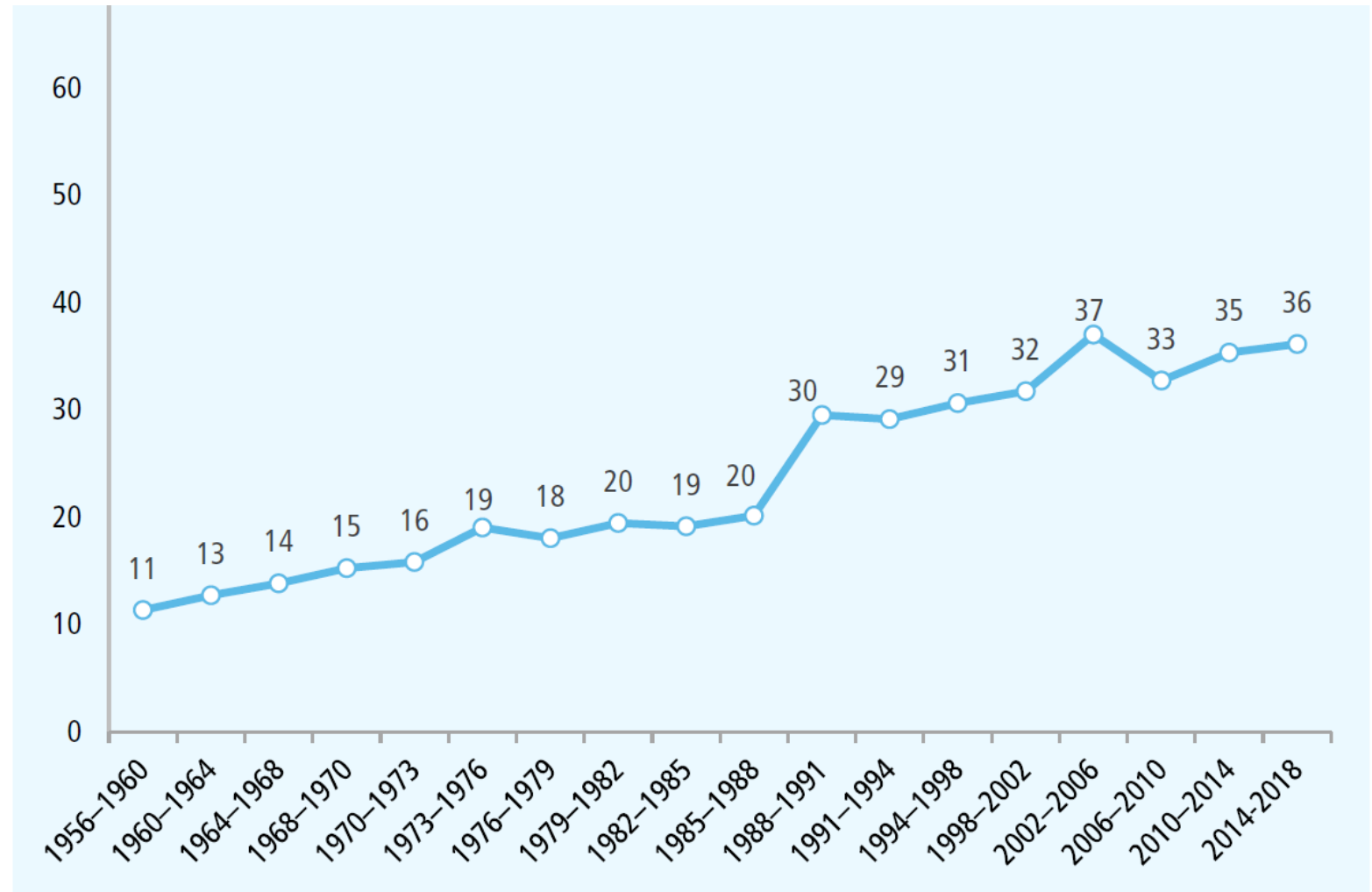
Ja

Väljarrörlighet

Andel väljare som byter parti
mellan valen 1956-2018 (procent)

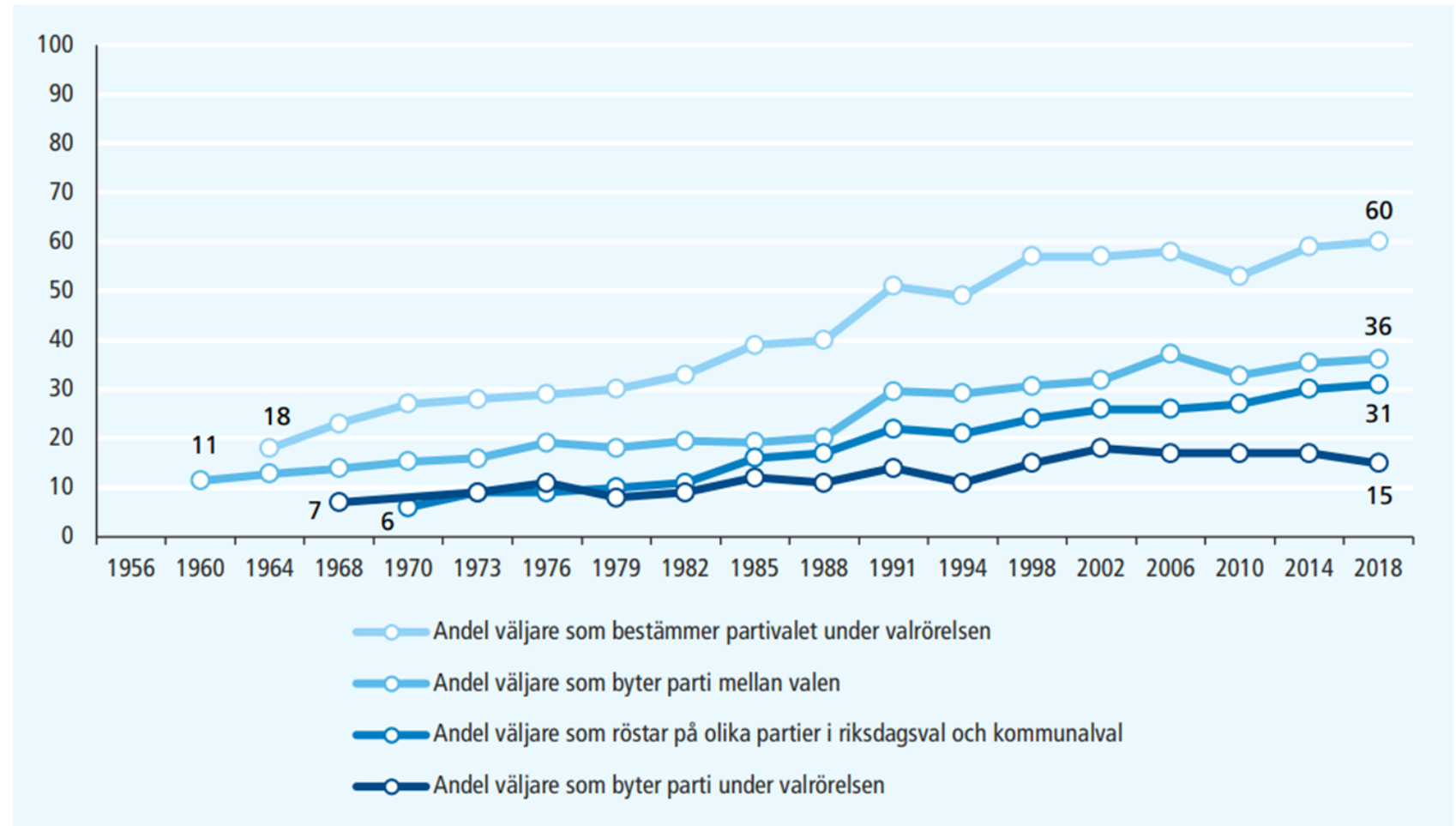
- senare valbeslut
- ökad röstdelning
- mer taktiserande

Väljarrörlighet

Andel väljare som byter parti
under valrörelsen, andel väljare
som byter parti mellan valen
1956-2018 (procent)

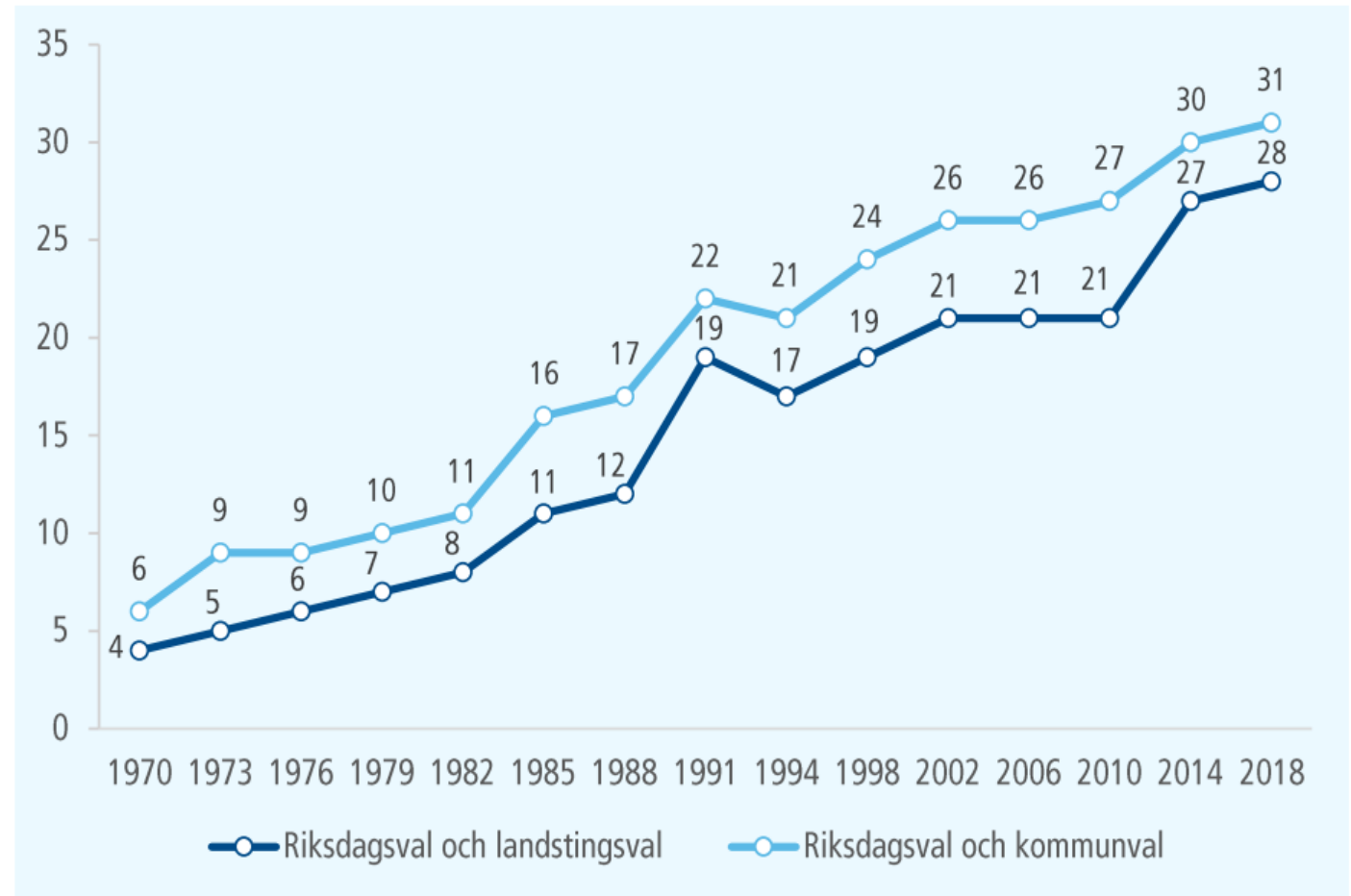
Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1970-2018

Röstdelning

Andel väljare som röstar på olika partier i samtidiga val 1970-2018 (procent)

- ökad röstdelning över tid
- svagare koppling till partier
- låg grad av partianhängarskap

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1970-2018

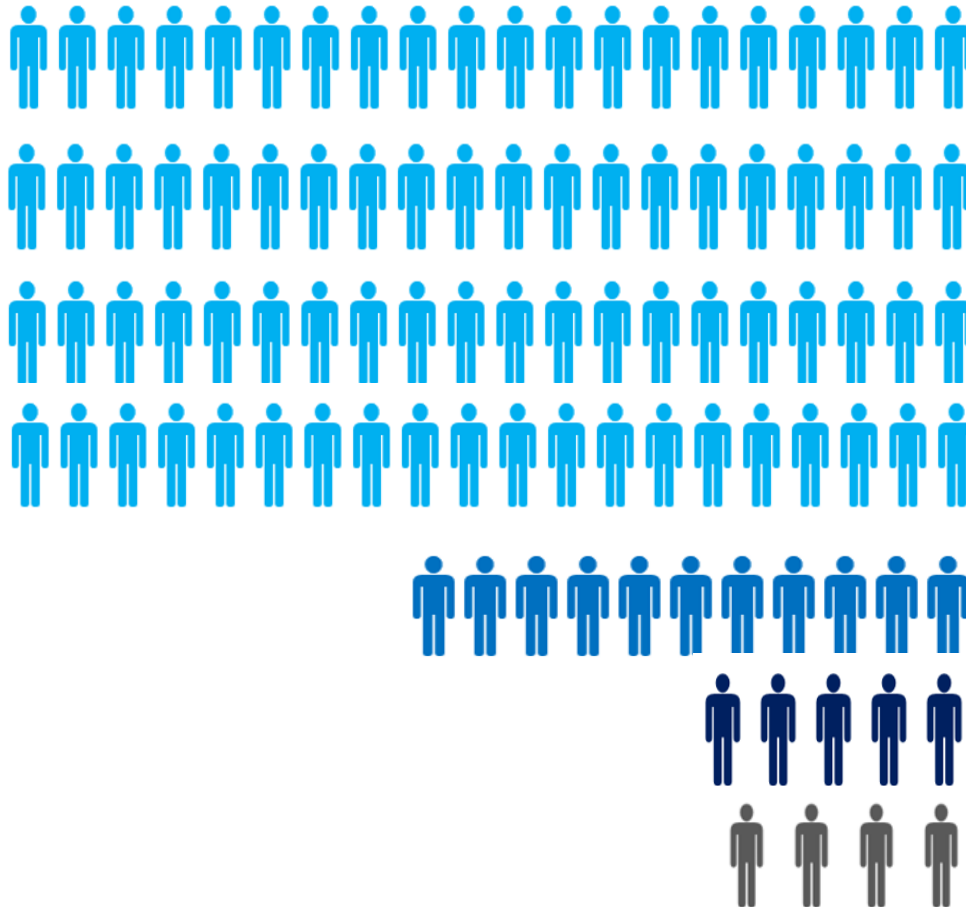
Hur stor är trafiken mellan "soffan" och valurnan?

Det finns få permanenta soffliggare

Trevalsörslighet mellan gruppen icke-röstare och röstare 2010-2018

80% röstade i alla tre valen
2010, 2014 och 2018

11% röstade i två av tre val

5% röstade i ett av tre val

4% röstade inte i något av
valen 2010, 2014 och 2018

Finns det väljare som aldrig byter parti?

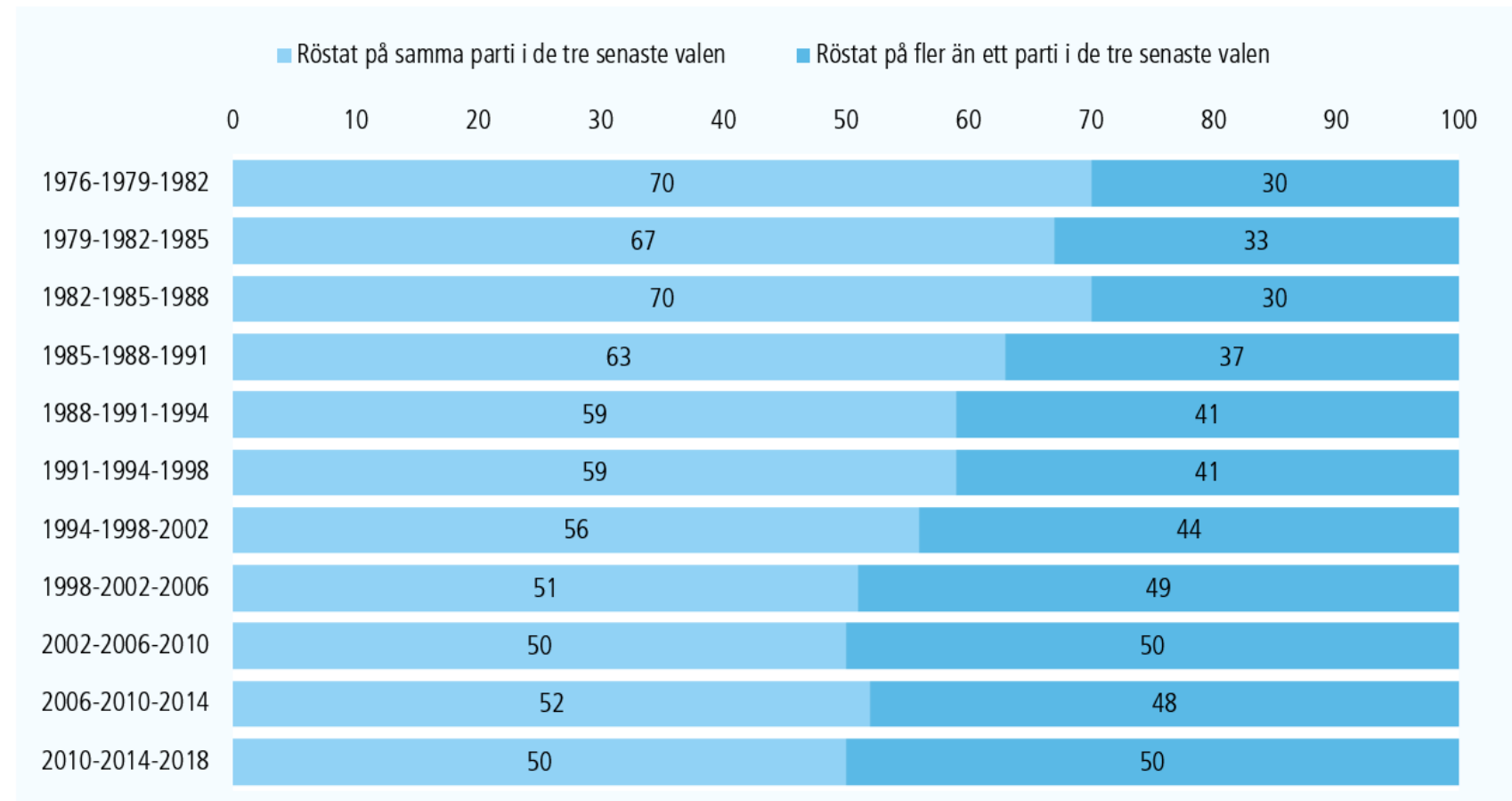

Ja, hälften av alla väljare byter sannolikt aldrig parti

Perspektiv på väljarrörlighet

**Stabilitet och förändring
på samma gång!**

Figur 4 Trevals rörlighet i svenska riksdagsval 1976-2018 (procent)

Hur rörde sig väljarna mellan 2014 och 2018 års val?

**De största väljarströmmarna gick
från Miljöpartiet till Socialdemokraterna
och från Moderaterna till Sverigedemokraterna.**

De tio största nettoväljarströmmarna mellan valen 2014-2018 (tusentals väljare)

Rank	Väljarström	Uppskattat antal väljare
#1	Miljöpartiet → Socialdemokraterna	116 000
#2	Moderaterna → Centerpartiet	112 000
#3	Moderaterna → Sverigedemokraterna	103 000
#4	Moderaterna → Kristdemokraterna	93 000
#5	Feministiskt initiativ → Vänsterpartiet	83 000
#6	Socialdemokraterna → Sverigedemokraterna	82 000
#7	Moderaterna → Liberalerna	58 000
#8	Miljöpartiet → Vänsterpartiet	54 000
#9	Miljöpartiet → Centerpartiet	45 000
#10	Socialdemokraterna → Vänsterpartiet	43 000

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 2014, Europaparlamentsvalundersökningarna 2014 och Valundersökningen 2018

Kan man prata om blockbytare längre?

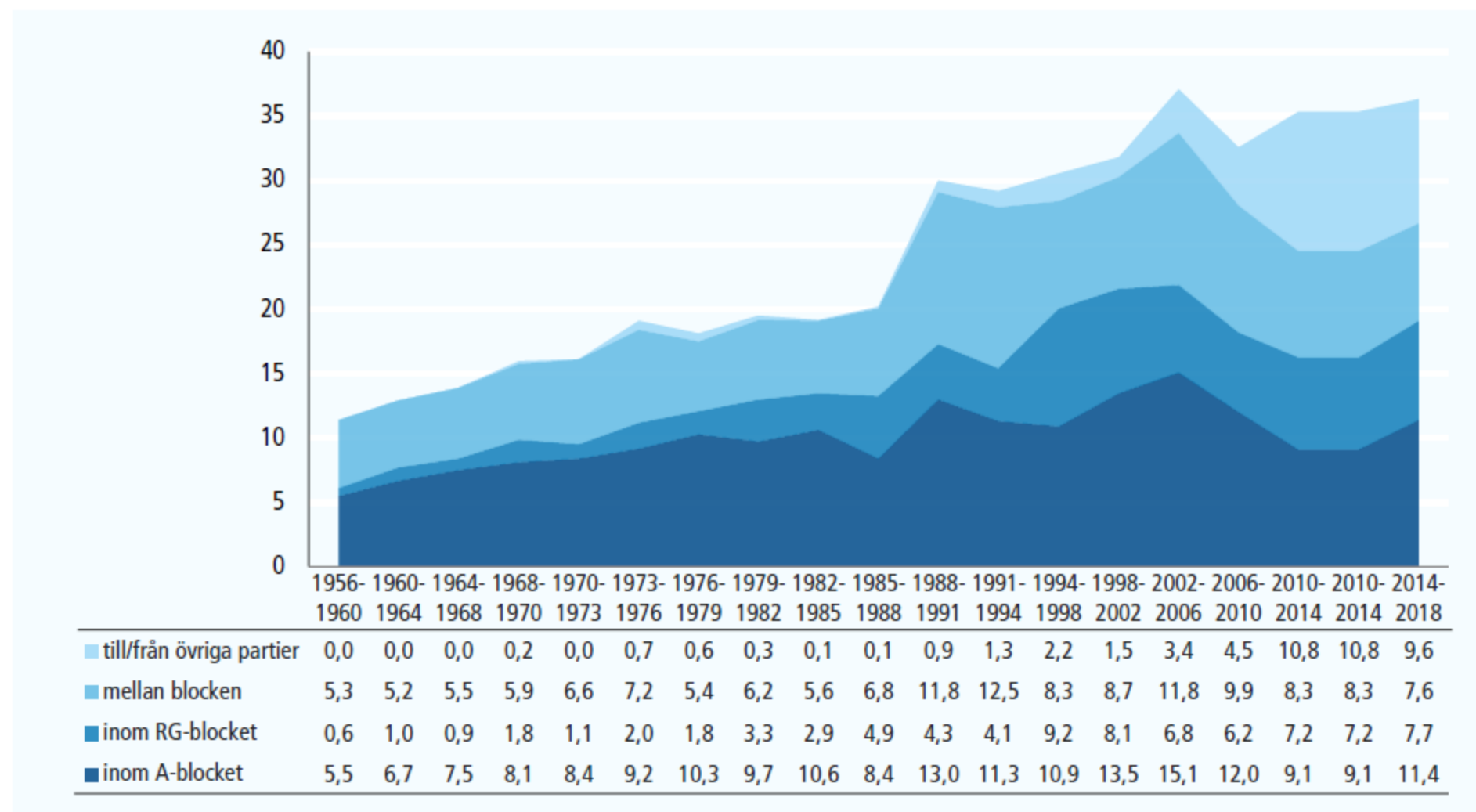

Räkna går ju

Figur 6

Väljarrörlighet i Sverige 1956-2018. Andel partibytare inom och mellan de traditionella blocken, samt till och från övriga partier (procent)

Voter volatility within and between the red green bloc, the alliance bloc, and other parties 1956-2018 (per cent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarna 1956-2018.

Varifrån har Sverigedemokraternas väljare kommit?

**Från Socialdemokraterna, Moderaterna
och grupper som tidigare inte röstat.**

Tabell 9 Antal väljare som Sverigedemokraterna nettovunnit (+) respektive nettoförlorat (-) i svenska riksdagsval 2006-2018 (tusentals väljare).
Net gains and losses for Sweden Democrats in Swedish general elections 2006-2018 (thousands of voters)

	Grupp varifrån nya SD-väljare kom											
	V	S	MP	C	FP	M	KD	FI	ÖVR	Icke-röstare	Blank-röstare	1:a gångs-väljare
2002-2006	+5	+17	+10	±0	+2	±0	±0	-	±0	+5	+17	+12
2006-2010	+3	+27	+3	+15	+3	+18	±0	+12	+3	+21	-3	+25
2010-2014	+4	+95	+8	+27	+42	+163	+27	±0	-4	+53	+8	+25
2014-2018	+11	+82	+6	+13	+7	+103	-2	+2	+2	+8	+5	+49

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet.

Kommentar: Resultaten är hämtade från svenska Valundersökningar 2002-2018. Skattningarna för antalet väljare är beräknade med hjälp av data från Valundersökningarnas så kallade rullande tvåvalspaneler där samma väljare återkontaktas vid två efter varandra följande val. Antalet svarande för de olika bytarmatriserna som ligger till grund för skattningarna är: 2006 (n=3 082), 2010 (n=2 459), 2014 (n=2 015) och 2018 (n=9 014). I de här analyserna har minnesdata kombinerats med paneldata för att öka säkerheten i skattningarna. Observera att även om skattningarna är omräknade till tusentals väljare så handlar det fortfarande om urvalsskattningar med felmarginaler. Analyser av alla väljarströmmar till- och från samtliga partier, gruppen icke-röstare, blankröstare och förstagångs-väljare finns redovisade i sin helhet i de återkommande böckerna om svenskt väljarbeteende, se till exempel Oscarsson & Holmberg (2016).

Partier som bjudit SD på flest väljare 2002-2018

Summerade tal för nettorörlighet

Moderaterna	284 000
Socialdemokraterna	221 000
Icke-röstare	111 000

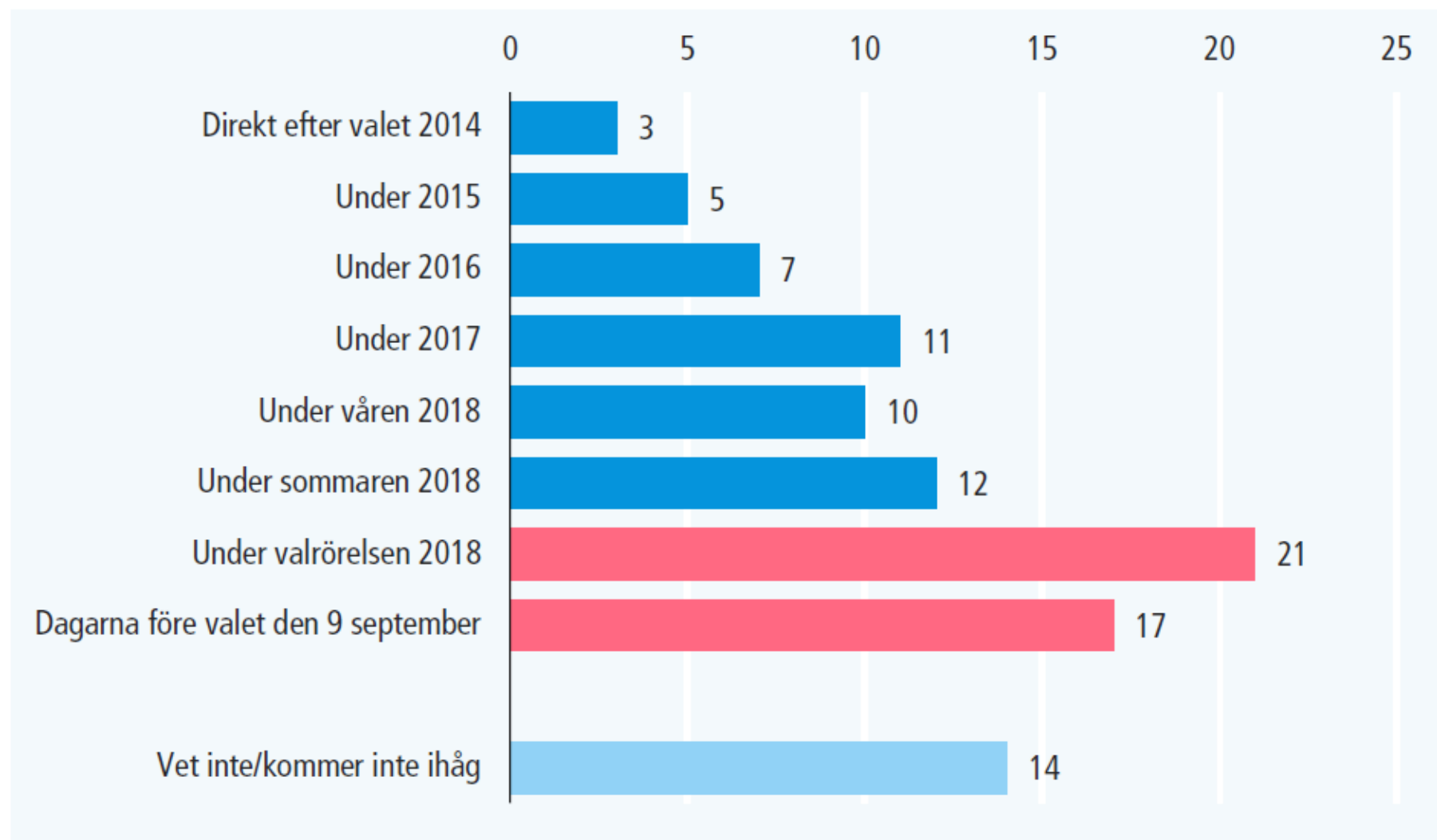
När sker de flesta partibytana?

Huvuddelen av alla partibytan äger rum under mandatperioderna, inte i samband med valkampanjerna

Figur 8

Subjektiv tidpunkt för partibyte, 2018 (procent)

Subjective measure of time of party switching, 2018 (per cent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Frågan om tidpunkt för partibyte ställdes i en av Valundersökningens eftervalsenkäter. Totalt antal svarande är 645 partibytare. I analysen ingår endast de som enligt röstlängderna röstade 2014 och 2018 och som tidigare uppgett att de bytt parti mellan de två valen.

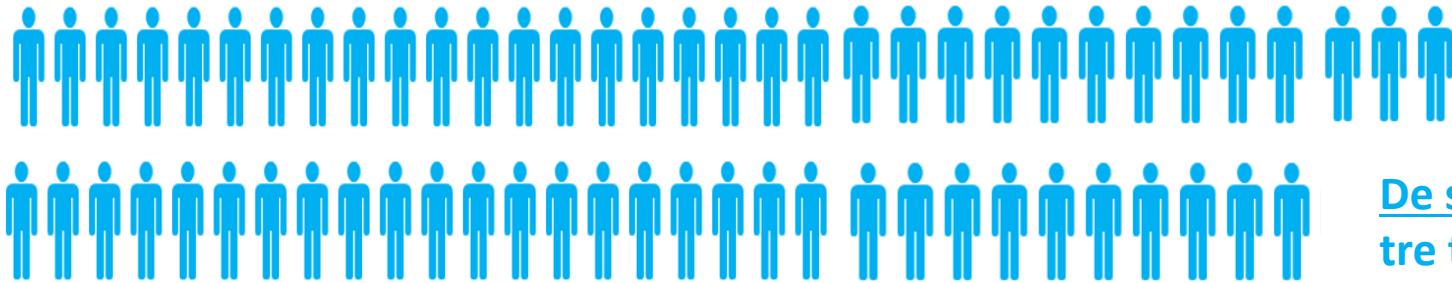
När byter partibytarna parti?

Tabell 11

Analys av förekomsten av olika kombinationer av partival vid tidpunkt 1, röstningsintention inför val vid tidpunkt 2 och slutligt partival vid tidpunkt t2. Andel stabila väljare, väljare med "kalla fötter" samt tidiga, sena och flytande partibytare vid svenska riksdagsval 1976-2018 (procent)
Analysis of combinations of party choice at t1, vote intention at t2 and final party choice at t2. Proportion of stable voters, voters with "cold feet", early party switchers, late party switchers and floating party switchers at Swedish general elections 1976-2018 (percent)

	Mellanvalspanel												
	73 -76	76 -79	79 -82	82 -85	85 -88	88 -91	91 -94	94 -98	98 -02	02 -06	06 -10	10 -14	14 -18
Stabila väljare	78	80	78	80	77	68	72	70	68	57	63	63	63
Väljare med "kalla fötter"	3	3	3	2	4	4	3	3	4	4	5	6	5
Tidiga bytare	12	12	13	11	12	20	18	16	15	27	20	21	22
Sena bytare	5	4	5	6	5	5	4	8	8	8	7	7	6
Flytande bytare	2	1	1	1	2	3	3	3	5	4	4	3	4
Summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal personer	910	955	977	948	847	803	829	605	694	915	821	708	1 815

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarna 1973-2018: mellanvalspanelerna. En del av panelen 2014-2018 är ursprungligen från urvalet till Europaparlamentsvalundersökningen 2014.

De stabila: uppgav samma parti vid samtliga tre tillfällen. 63%

Kalla fötter: Röstade på ett parti 2014, tänkte rösta på ett annat före valet 2018 men föll tillbaka och röstade på samma parti som 2014. 5%

Tidiga bytare: Bytte parti mellan 2014 och tidpunkten före valrörelsen 2018. 22%

Sena bytare: Hade intentionen att rösta på samma parti som 2014 men bytte parti under 2018 års valrörelse. 6%

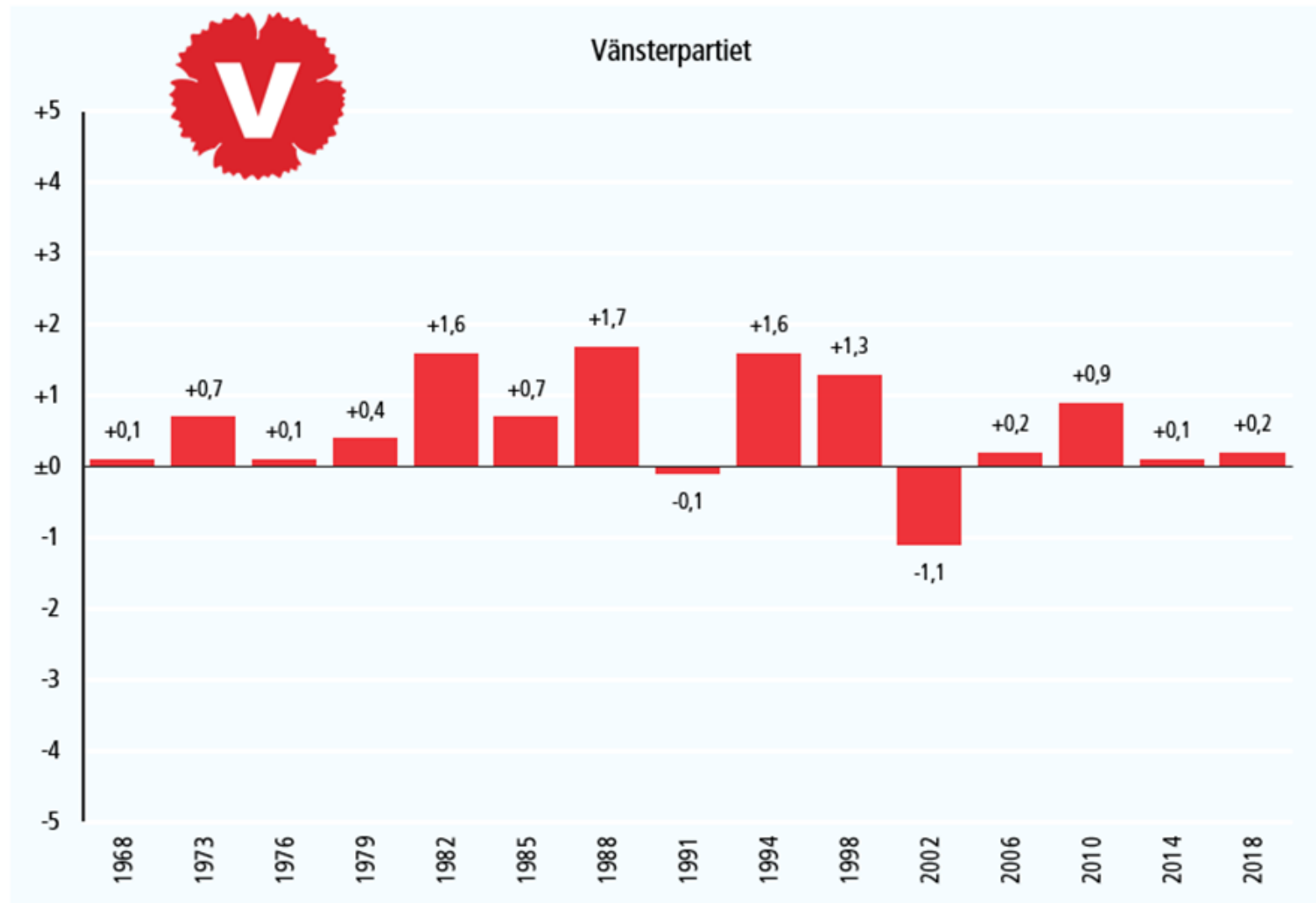
Flytande bytare: Röstade på ett parti 2014, tänkte rösta på ett andra parti inför valrörelsen 2018 men röstade till sist på ett tredje parti. 4%

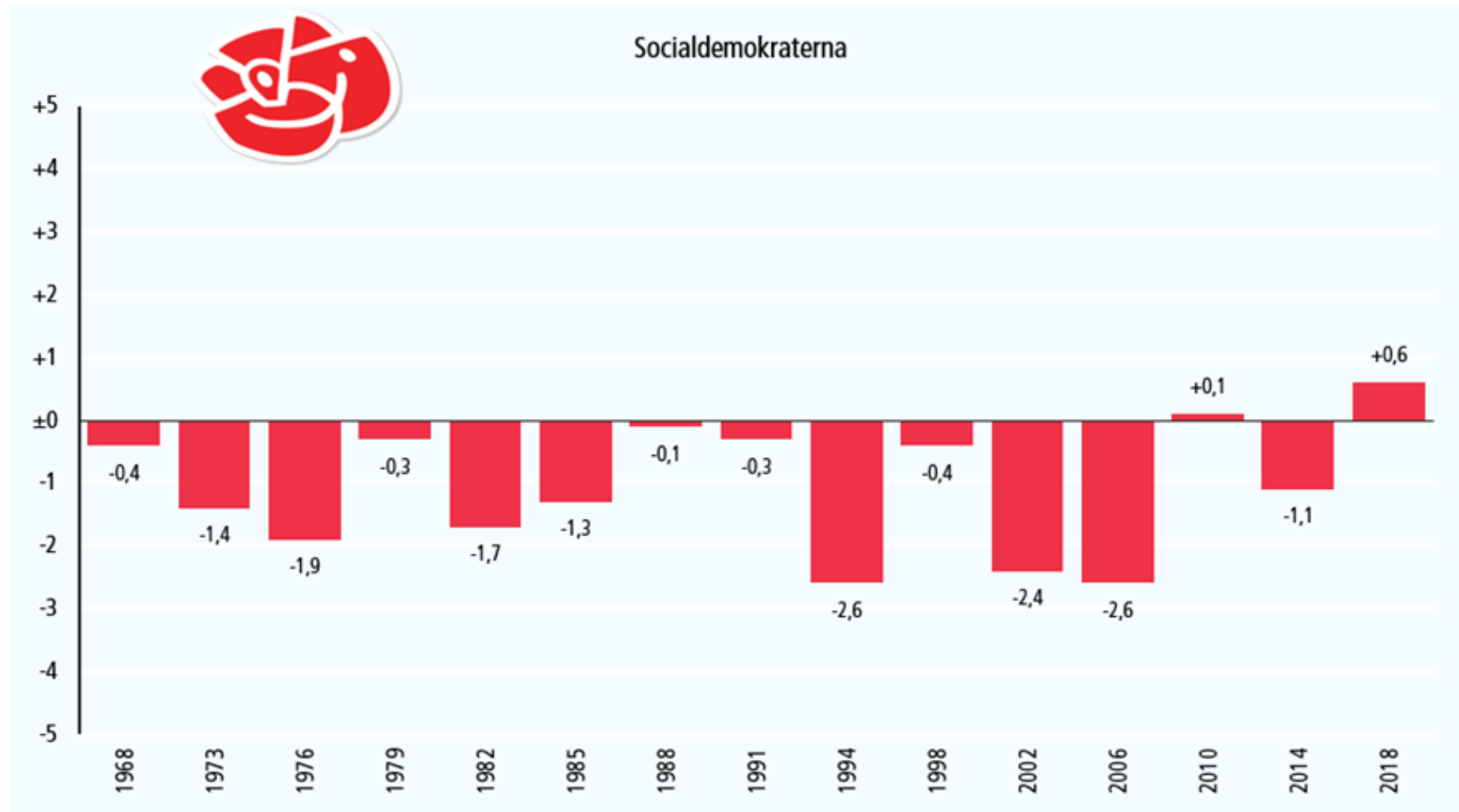
Vilka partier spurtade bäst under 2018 års valrörelse?

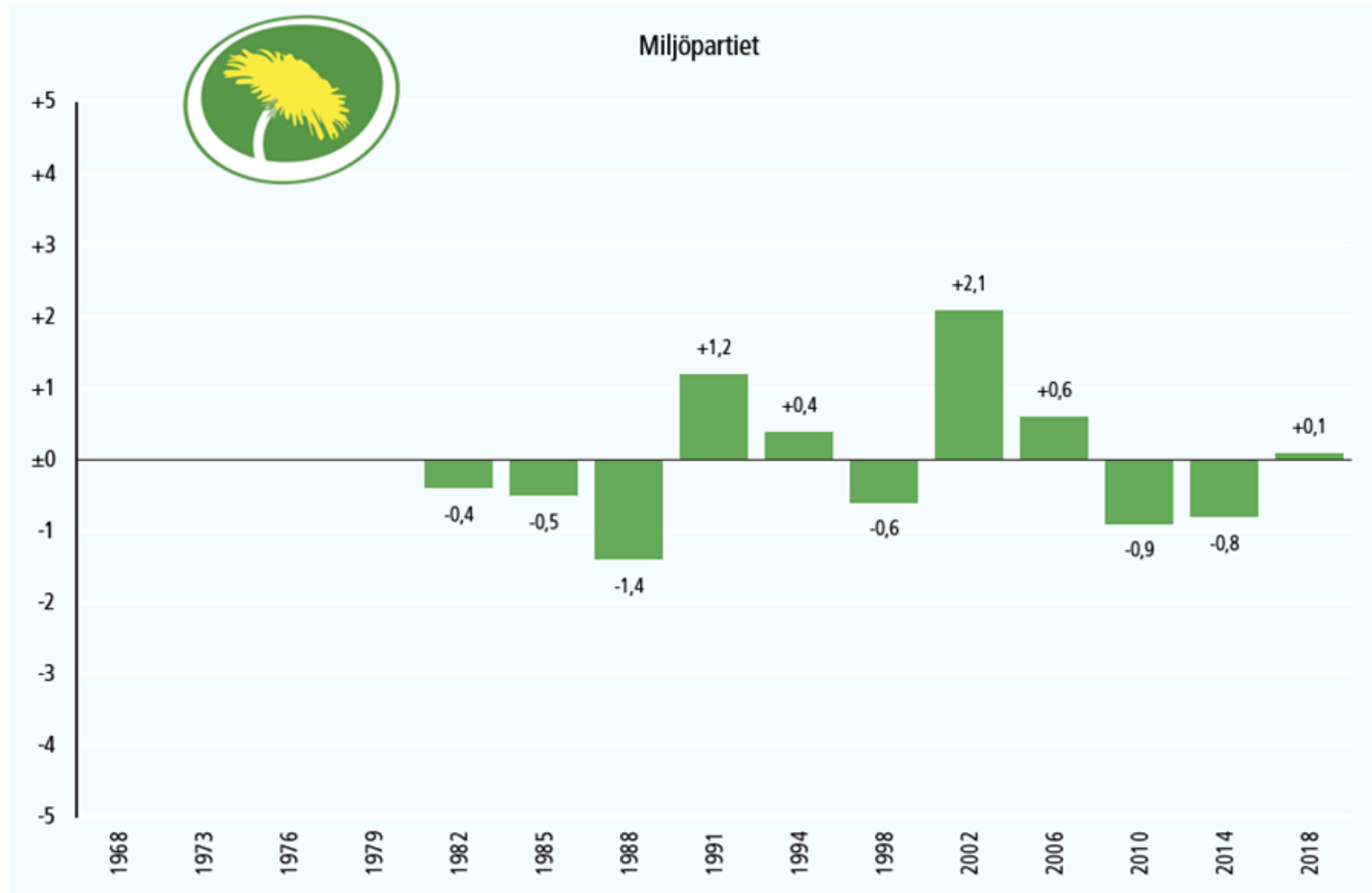
Kristdemokraterna

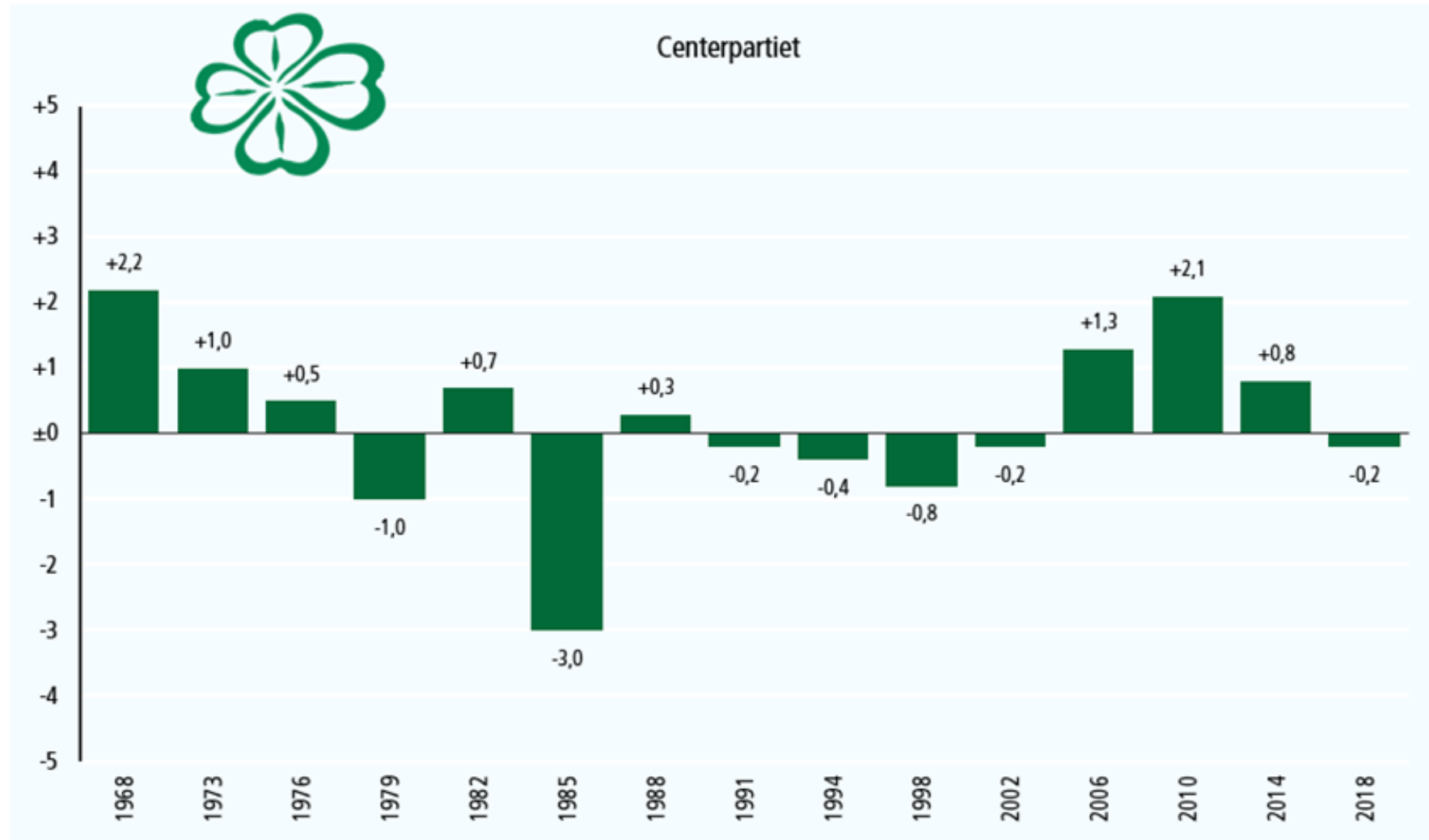
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

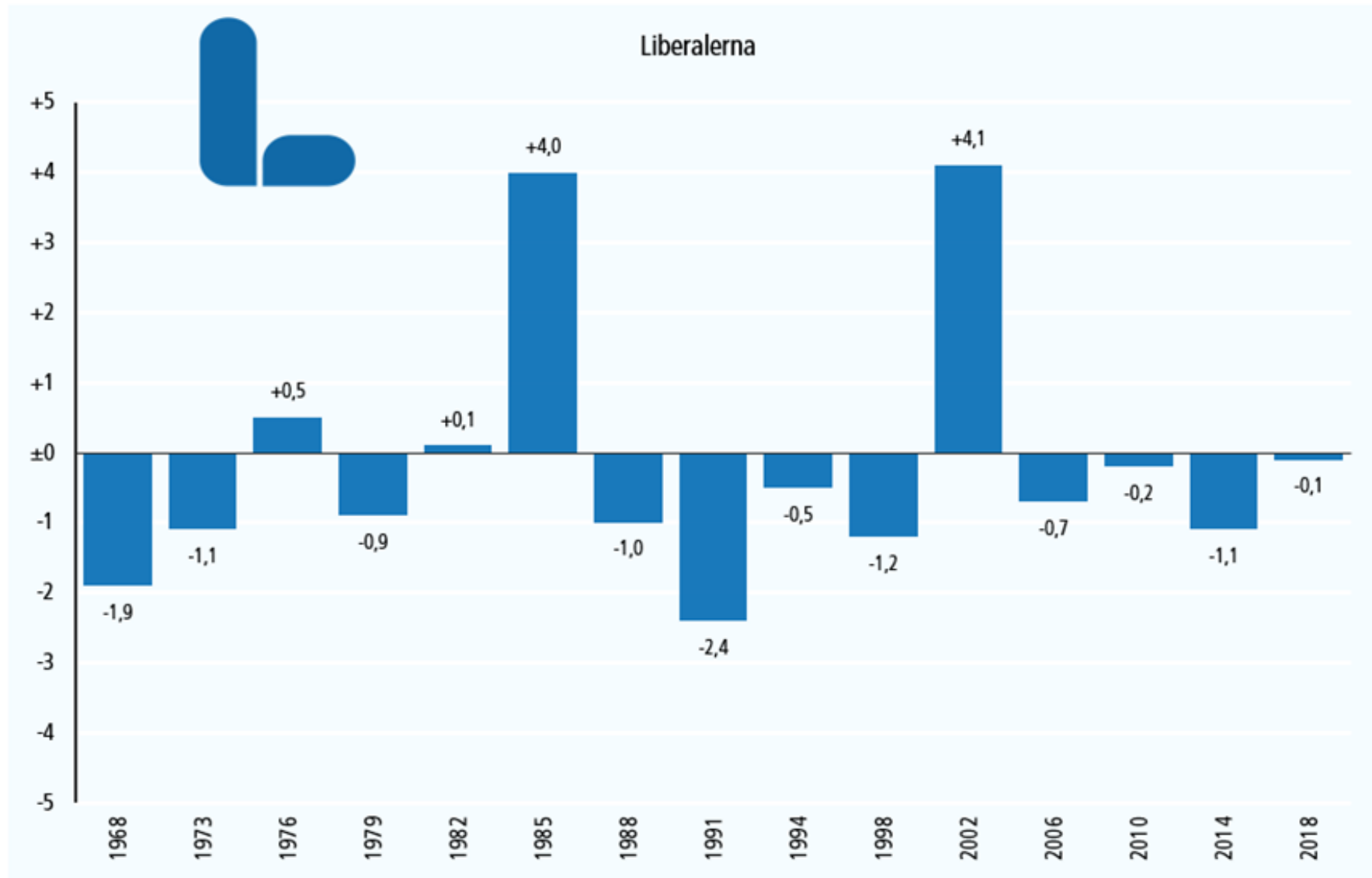
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

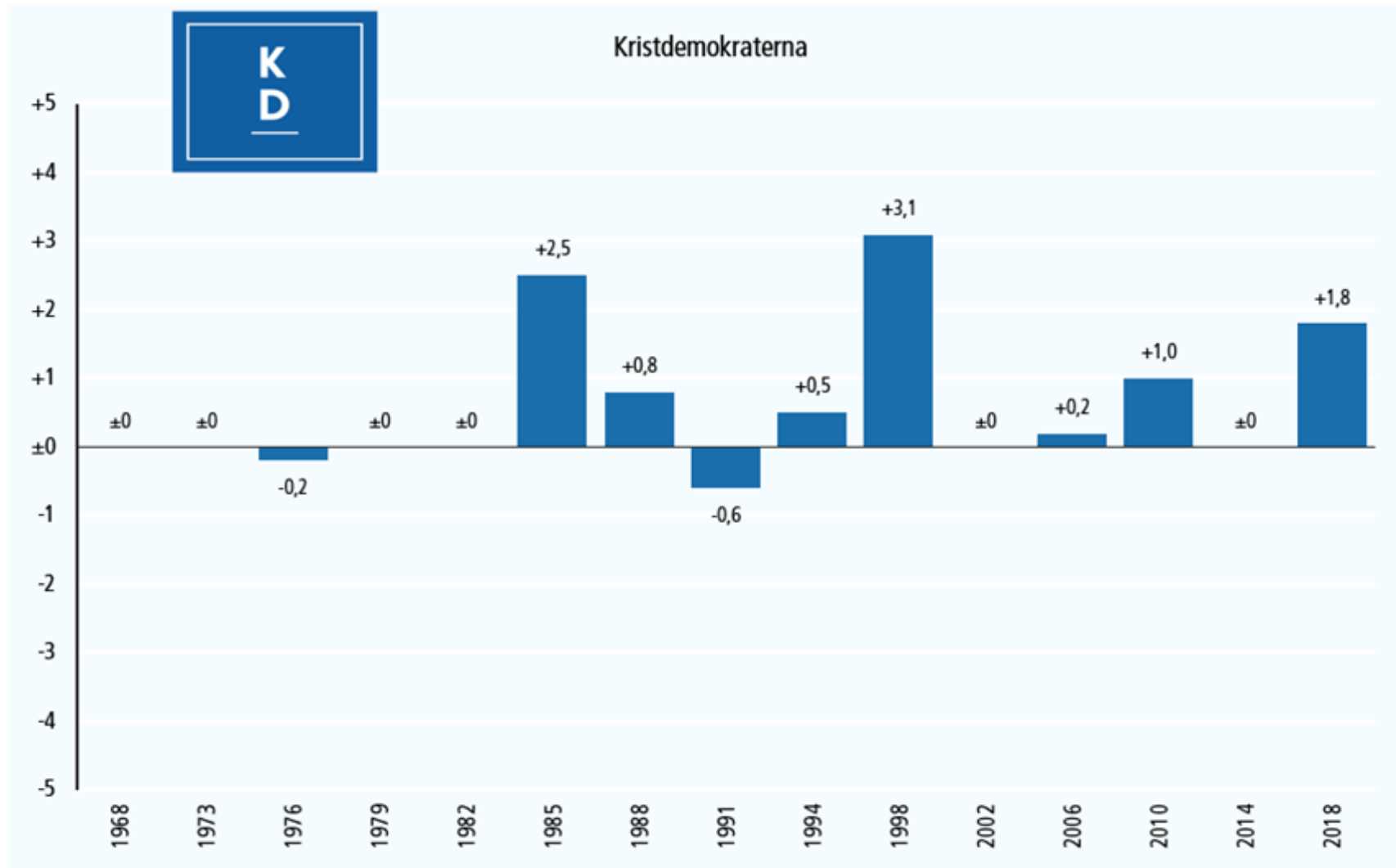
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

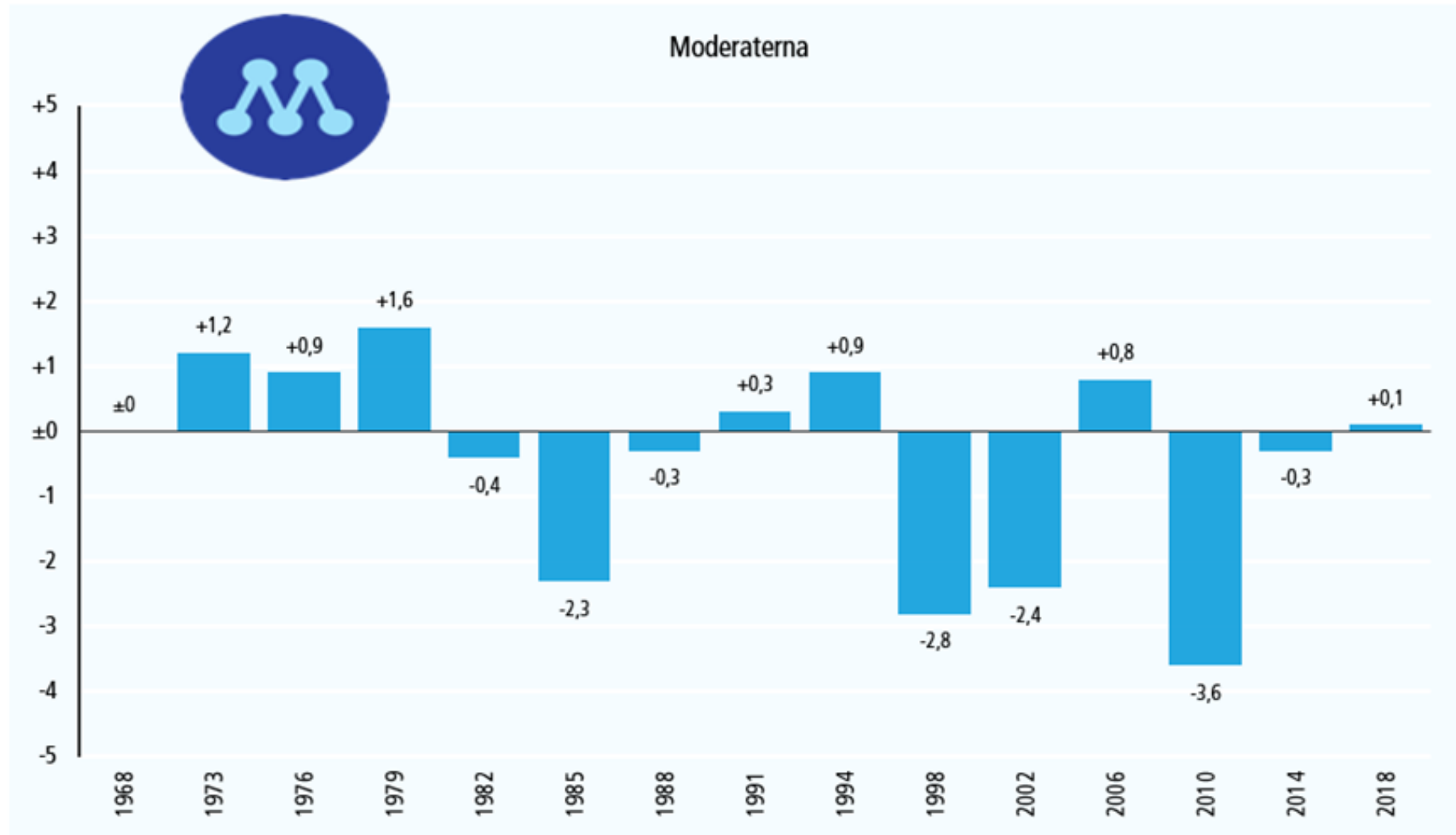
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

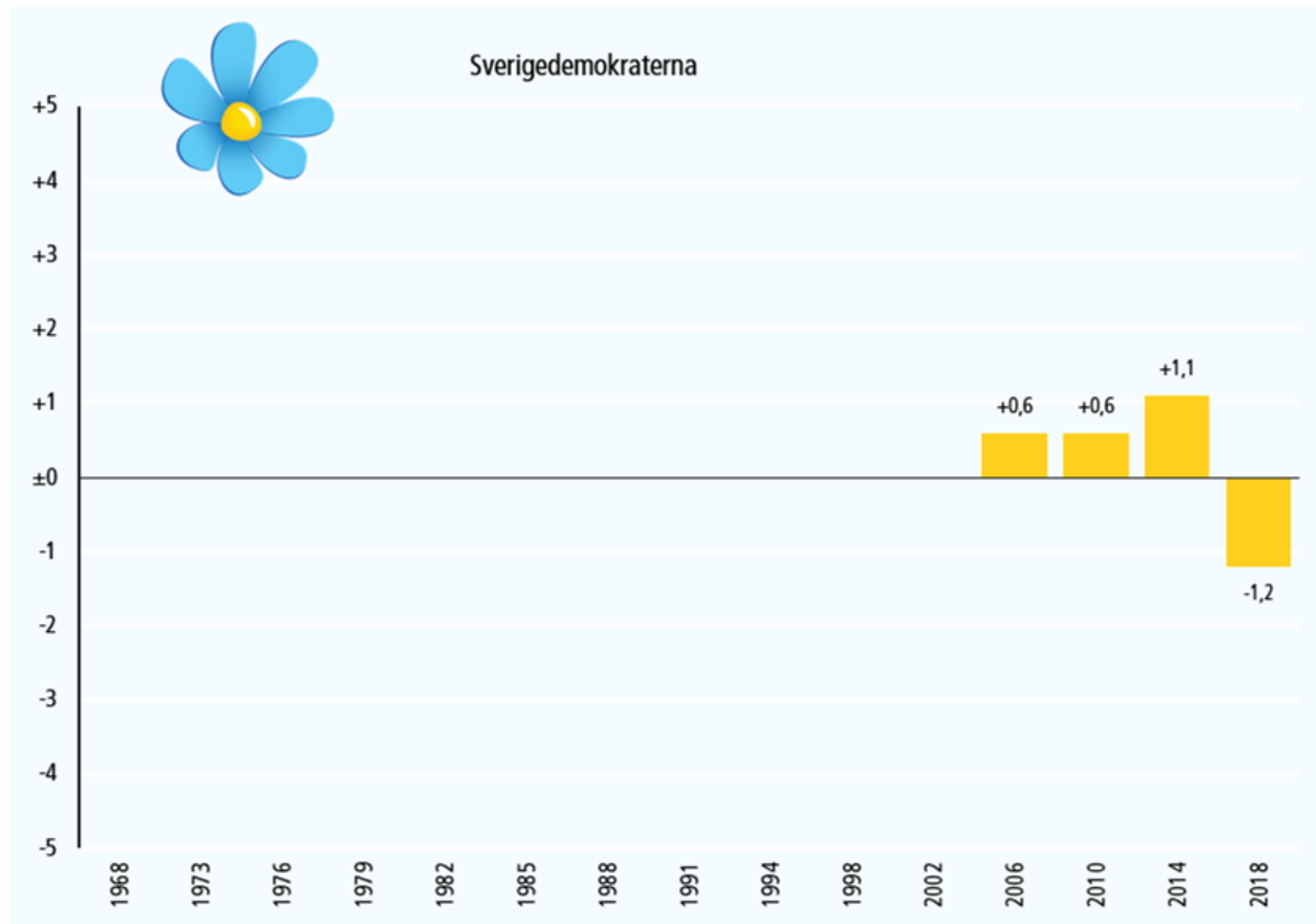
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

De 10 största spurtvinsterna och spurtförlusterna för partier under svenska valrörelser 1968-2018 (procentenheter).

The top 10 largest aggregated gains and losses for Swedish parties during the election campaigns 1968-2018 (percentage points).

Rank	Väljarström	Förändring
#1	Folkpartiets spurtvinst 2002	+4,1
#2	Folkpartiets spurtvinst 1985	+4,0
#3	Moderaternas spurtförlust 2010	-3,6
#4	Kristdemokraternas spurtvinst 1998	+3,1
#5	Centerpartiets spurtförlust 1985	-3,0
#6	Moderaternas spurtförlust 1998	-2,8
#7	Kristdemokraternas spurtvinst 1985	+2,5
#8	Folkpartiets spurtförlust 1991	-2,4
#9	Moderaternas spurtförlust 2002	-2,4
#10	Moderaternas spurtförlust 1985	-2,4

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet. Valundersökningarna 1968-2018.

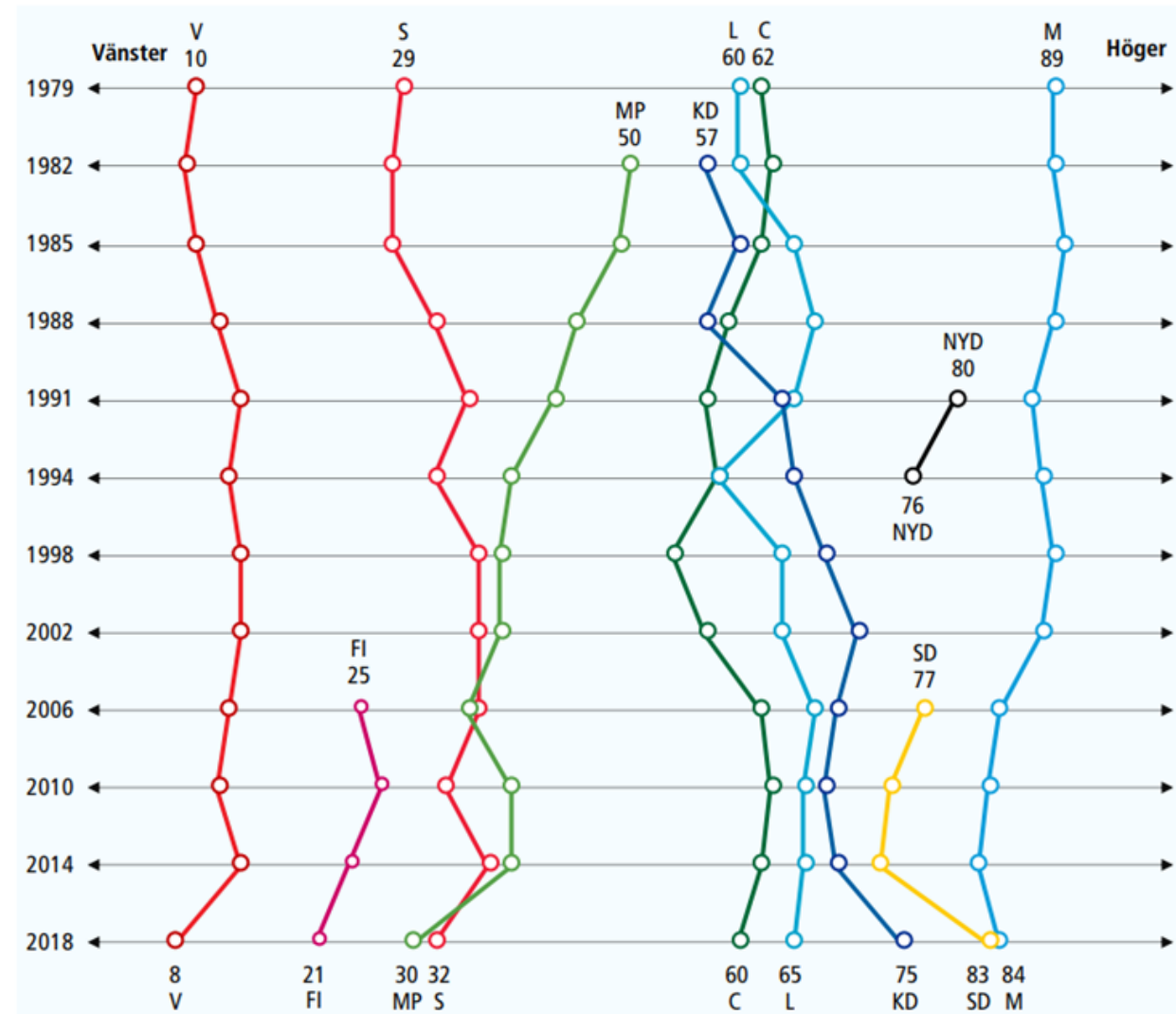

Varför byter väljarna parti?

Ideologi och sakfrågor spelar störst roll

Figur 4 Partiernas vänster-högerpositioner enligt svenska väljare 1979-2018
(medeltal)
The parties' left-right positions according to Swedish voters 1979-2018 (means)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs Universitet: Valundersökningarna 1979-2018.

Tabell 20 Skäl för partibyte bland samtliga och bland partiernas tillkommande väljare 2018 (procent)

	Samtliga partibytare	V	S	C	L	M	KD	MP	SD
Sakfråga: Invandring/immigration	20	13	7	1	12	27	15	9	56
Sakfråga: sjukvård/välfärd	9	13	7	5	9	12	11	4	12
Sakfråga: Miljö	8	9	5	14	2	3	3	56	0
Strategiska överväganden	17	27	23	7	12	16	20	48	2
Hänvisning till Sverigedemokraterna	11	10	18	14	9	8	2	6	11
Partiets ideologi/politik/program/vallöften	10	8	11	11	12	9	16	7	7
Partiledaren	10	4	5	18	17	14	19	0	2

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Frågan ställs till personer som uppgett att de röstat på olika partier i riksdagsvalen 2014 och 2018: "Om du valde att rösta på olika partier i riksdagsvalen 2014 och 2018: Vad var det som fick dig att rösta annorlunda i årets riksdagsval jämfört med riksdagsvalet 2014? Ange högst tre skäl". Svaren har kodats med en något utökad version av det kodschema som används för öppna skäl för viktiga frågor för partivalet. Antal svarande i analysen är 945. Procenttalen summerar inte till 100 eftersom respondenterna kunde uppge upp till 3 svar på frågan. Kategorier som bland samtliga inte samlar mer än 5 procent har inte särredovisats.

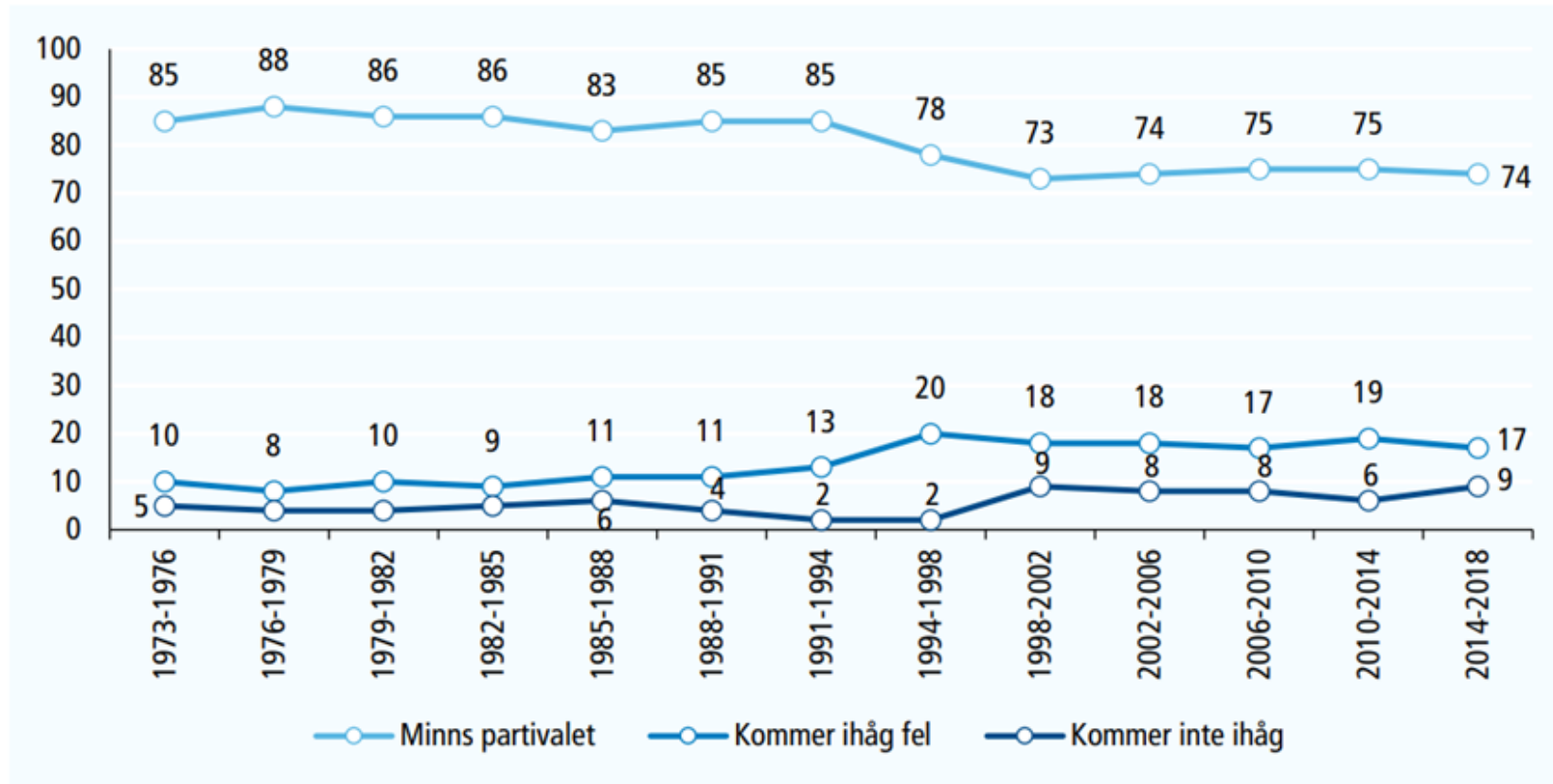

**Hur stor andel av väljarna kommer ihåg hur de
röstade i föregående val?**

25 procent kommer inte ihåg rätt hur de röstade

Figur 1 Andel väljare som korrekt kan minnas sitt partival i tidigare val, 1976-2018 (procent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarnas rullande tvåstegspaneler 1976–2018.

Hur många väljare röstar inte på det parti som de tycker bäst om?

Var femte väljare röstar på ett annat parti än det som de tycker bäst om!

Tabell 4 Andel väljare med ett annat parti som förstapreferens än det som man röstat på 1968-2018 (procent)
Proportion of voters with a different best party than the party they voted for 1968-2018 (percent)

år	Partival										Samtliga partiväljare	Antal svarspersoner
	V	S	MP	C	L	KD	M	NyD	SD	FI		
1968	17	2	-	6	14	30	13	-	-	-	6	1 279
1970	19	2	-	4	6	23	11	-	-	-	5	2 481
1973	18	1	-	8	10	19	13	-	-	-	6	1 114
1976	20	1	-	11	9	12	10	-	-	-	7	1 126
1979	4	3	-	6	10	23	6	-	-	-	5	1 229
1982	42	3	11	5	13	12	5	-	-	-	7	1 164
1985	33	2	32	10	7	25	13	-	-	-	9	1 144
1988	28	3	31	6	8	3	7	-	-	-	8	1 081
1991	15	3	30	12	11	19	8	48	-	-	11	1 053
1994	15	5	25	8	13	35	6	10	-	-	9	995
1998	23	7	9	12	8	21	8	-	-	-	12	778
2002	10	4	35	5	19	17	8	-	-	-	11	838
2006	16	7	13	10	17	11	9	-	37	-	12	859
2010	11	10	12	29	22	32	16	-	30	-	16	809
2014	29	10	24	26	27	17	12	-	46	46	20	633
2018	20	12	31	26	22	45	12	-	19	27	19	4 969
2018												
Starkt övertygad partianhängare	16	2	16	0	15	25	4	-	10	0	7	800
Svagt övertygad partianhängare	18	6	29	20	18	36	5	-	23	0	13	892
Enbart partipreferens	24	18	33	30	24	51	15	-	21	35	23	3 192

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarna 1968-2018.

Väljare i rörelse!

- Väljarrörligheten stabilt på en hög nivå
- Hälften av alla väljare byter aldrig parti
- Drygt en tredjedel av väljarna byter parti mellan valen
- Ideologi är starkt strukturerande på väljarnas partibytarmönster
- Mellan valen 2014-2018 gick de största väljarströmmarna till Sverigedemokraterna
- Invandringsfrågor och strategiskt röstande var viktigaste skälen att byta parti
- De flesta partibytten äger rum inom de traditionella blocken
- Huvuddelen av väljarrörligheten äger rum under perioderna mellan valen
- KD spurtade bäst under valrörelsen 2018
- En fjärdedel av väljarna 2018 kom inte ihåg hur de röstade 2014.
- Var femte väljare röstar inte på sin förstapreferens 2018

Mer om väljare och val?

På vår hemsida finns faktablad, rapporter och publikationer att hämta!

www.gu.se/valforskningsprogrammet/var-forskning

Valforskningsprogrammet

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.gu.se/valforskningsprogrammet

Twitter: @valforskning

Facebook: Valforskningsprogrammet

Väljare i rörelse

Vetenskapsfestivalen 2020

2 oktober 2020

HENRIK EKENGREN OSCARSSON
SARA PERSSON

Valforskningsprogrammet
Göteborgs universitet